

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2015/720,**29. aprill 2015,****millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ seoses õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamise****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ ⁽⁴⁾ võeti vastu selleks, et vältida või vähendada pakendite ja pakendijäätmete mõju keskkonnale. Kuigi plastkandekottid loetakse kõnealuse direktiivi tähenduses pakenditeks, ei sisalda see konkreetseid meetmeid selliste kottide tarbimise osas.
- (2) Plastkandekottide tarbimise praeguse taseme tõttu tekib palju prügi ja ressursse kasutatakse ebatõhusalt ning, kui meetmeid ei võeta, siis selliste kottide tarbimine ilmselt suureneb. Plastkandekottide äraviskamine saastab keskkonda ja süvendab laialtlevinud probleeme seoses prahiga veekogudes, ohustades vee ökosüsteeme kogu maailmas.
- (3) Lisaks mõjutab plastkandekottide kogunemine keskkonda ilmselgelt negatiivselt teatavaid majandustegevuse liike.
- (4) Kõige rohkem tarbitakse liidus plastkandekotte, mis on õhemad kui 50 mikronit (edaspidi „õhukesed plastkandekottid“) ja mida korduskasutatakse paksematest plastkandekottidest harvemini. Õhukesed plastkandekottid muutuvad kiiremini prahiks ja visatakse sagedamini ära, kuna need on õhukesed.
- (5) Praegune õhukeste plastkandekottide ringlussevõtu määr on väga väike ning mitmesuguste praktiliste ja majanduslike raskuste tõttu ei suurene see määr lähitulevikus tõenäoliselt oluliselt.
- (6) Jäätmehierarhias on kõige esimesel kohal vältimine. Plastkandekottidel on mitu otstarvet ning neid tarbitakse jätkuvalt ka edaspidi. Tagamaks, et vajalikud plastkandekottid prügina keskkonda ei satuks, tuleks kehtestada asjakohased meetmed ning tarbijaid tuleks teavitada nõuetekohasest jäätmekäitlusest.
- (7) Plastkandekottide tarbimise tase on liidus väga kõikumine, kuna tarbimisharjumused ja keskkonnateadlikkus, samuti liikmesriikides võetud poliitikameetmete tõhusus on erinev. Mõned liikmesriigid on suutnud plastkandekottide tarbimist märkimisväärselt vähendada – seitsme edukama liikmesriigi tarbimise tase on vaid 20 % liidu keskmisest.

⁽¹⁾ ELT C 214, 8.7.2014, lk 40.

⁽²⁾ ELT C 174, 7.6.2014, lk 43.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2014. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 2. märtsi 2015. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2015. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 10).

- (8) Õhukeste plastkandekottide praegust tarbimistaset käsitlevate andmete kättesaadavus ja täpsus on liikmesriigiti erinev. Täpsed ja võrreldavad andmed tarbimise kohta on olulised selleks, et hinnata vähendamismeetmete tulemuslikkust ja tagada nende ühtsed rakendamistingimused. Seetõttu tuleks välja töötada ühine meetod, mille abil arvutada õhukeste plastkandekottide aastast tarbimist inimese kohta, et jälgida nende kasutuse vähenemisel tehtud edusamme.
- (9) Samas on leidnud kinnitust, et igasuguse plastkandekottide kasutuse vähendamise eesmärgi saavutamisel on otsustav roll tarbijate teavitamisel. Seepärast on vaja teha institutsioonilisi jõupingutusi, et rohkem teadvustada plastkandekottide kasutamise keskkonnamõju ja muuta praegust arusaama, et plast on ohutu ja odav materjal.
- (10) Õhukeste plastkandekottide keskmise tarbimistaseme püsivaks vähendamiseks peaksid liikmesriigid võtma meetmeid, et oluliselt vähendada õhukeste plastkandekottide tarbimist kooskõlas liidu jäätme poliitika üldeesmärkide ja jäätme hierarhiaga, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/98/EÜ⁽¹⁾. Vähendamismeetmete puhul tuleks võtta arvesse plastkandekottide tarbimise praegust taset igas liikmesriigis ning seal, kus tarbimine on suurem, kehtestada rangemad meetmed, ja võtta arvesse juba saavutatud vähenemist. Selleks et jälgida, kuidas õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamine edeneb, hakkavad riigi ametiasutused esitama direktiivi 94/62/EÜ artikli 12 kohaselt andmeid nende tarbimise kohta.
- (11) Liikmesriikide võetavad meetmed võivad hõlmata majandushoobade kasutamist, näiteks hinnastamist, makse ja lõive, mis on osutunud eriti tõhusaks vahendiks plastkandekottide tarbimise vähendamisel, ning selliseid turustuspiiranguid nagu keelud erandina direktiivi 94/62/EÜ artiklist 18, tingimusel et need piirangud on proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad.
- (12) Need meetmed võivad varieeruda sõltuvalt õhukeste plastkandekottide keskkonnamõjust nende taaskasutamisel ja kõrvaldamisel, nende omadustest ringlussevõtu ja kompostimise puhul, nende vastupidavusest või kottide konkreetsest kasutusotstarbest, ning võttes arvesse nende asendamise võimalikku negatiivset mõju.
- (13) Liikmesriigid võivad otsustada teha erandi selliste plastkandekottide puhul, mis on õhemad kui 15 mikronit (edaspidi „eriti õhukesed plastkandekotid“) ja mida kasutatakse lahtiste toidukaupade esmase pakendina, kui see on nõutav hügieeni eesmärgil või kui nende kasutamine aitab vältida toidu raiskamist.
- (14) Liikmesriigid võivad vabalt kasutada tulu, mida saadakse direktiivi 94/62/EÜ kohaselt võetud õhukeste plastkandekottide tarbimise püsivaks vähendamiseks võetud meetmetest.
- (15) Üldised tarbijate teadlikkust suurendavad programmid ja lastele suunatud harivad programmid võivad etendada olulist rolli plastkandekottide kasutamise vähendamisel.
- (16) Euroopa standardis EN 13432 („Kompostimise ja biolagunemise teel taaskasutatavale pakendile esitatavad nõuded. Pakendi lõplikult kõlblikuks tunnistamisel kasutatava testimise kord ja hindamiskriteeriumid“) nähakse ette omadused, mis materjalil peavad olema, et seda saaks lugeda kompostitavaks, nimelt et seda saab ringlusse võtta orgaanilise taaskasutusprotsessi teel, mis koosneb kompostimisest ja anaeroobsest käärimisest. Komisjon peaks paluma Euroopa Standardikomiteel töötada välja eraldi standardi kodukompostitavate pakendite jaoks.
- (17) Oluline on tagada biolagunevate ja kompostitavate plastkandekottide etikettide ja märgistuse tunnustamine kogu liidus.
- (18) Mõned plastkandekotid on nende tootjate poolt tähistatud kui „oksüdantide toimel biolagunevad“ või „oksüdantide toimel lagunevad“. Selliste kottide puhul lisatakse tavapärastesse plastidesse lisaaineid. Lisaainete tõttu laguneb plastmaterjal ajapikku väikesteks osakesteks, mis jäävad keskkonda. Seepärast võib selliste kottide nimetamine biolagunevateks olla eksitav, sest see ei pruugi lahendada jäätme probleemi ja võib saastamist hoopiski suurendada. Komisjon peaks analüüsima oksüdantide toimel lagunevate plastkandekottide kasutamise mõju keskkonnale ning esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis sisaldaks asjakohasel juhul meetmeid, et piirata nende kottide tarbimist või vähendada nende kahjulikku mõju.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

- (19) Liikmesriikide võetavad meetmed plastkandekottide tarbimise vähendamiseks peaksid viima õhukeste plastkandekottide kasutamise püsiva vähendamiseni ega tohiks pakendite tootmist üldiselt suurendada.
- (20) Käesoleva direktiiviga ette nähtud meetmed on kooskõlas komisjoni teatisega ressursitõhusa Euroopa tegevuskava kohta ning need peaksid toetama meetmeid, mida võetakse meresaastrite vastu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2008/56/EÜ⁽¹⁾.
- (21) Direktiivi 94/62/EÜ tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 94/62/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 3 lisatakse järgmised punktid:

- „1a. „plast” – polümeer Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (*) artikli 3 punkti 5 tähenduses, millele võib olla lisatud lisaaineid või muid aineid ning mis võib olla kandekottide peamiseks struktuurikomponendiks;
- 1b. „plastkandekott” – plastist valmistatud sangadega või sangadeta kandekott, mille tarbija saab kaupade või toodete müügikohast;
- 1c. „õhuke plastkandekott” – plastkandekott, mis on õhem kui 50 mikronit;
- 1d. „eriti õhuke plastkandekott” – plastkandekott, mis on õhem kui 15 mikronit ning mis on nõutav hügieeni eesmärgil või mida kasutatakse esmase pakendina lahtiste toidukaupade puhul, kui see aitab vältida toidu raiskamist;
- 1e. „oksidantide toimel lagunev plastkandekott” – plastkandekott, mis on valmistatud plastist ja mis sisaldab mikroosakesteks lagunemist põhjustavaid lisaaineid;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).”

2) Artiklisse 4 lisatakse järgmised lõiked:

„1a. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et püsivalt vähendada õhukeste plastkandekottide tarbimist oma territooriumil.

Erandina artiklist 18 võivad need meetmed hõlmata riiklike vähendamiseesmärkide kehtestamist ning majandushoobade ja turustuspiirangute säilitamist või kehtestamist, tingimusel et sellised piirangud on proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad.

Need meetmed võivad varieeruda sõltuvalt õhukeste plastkandekottide keskkonnamõjust nende taaskasutamisel ja kõrvaldamisel, nende omadustest kompostimisel, vastupidavusest või konkreetsest kasutusotstarbest.

Liikmesriikide võetavad meetmed sisaldavad üht või mõlemat järgmistest:

- a) võetakse meetmed, mis tagavad, et 31. detsembriks 2019 ei ületa aastane tarbimine 90 õhukest plastkandekotti inimese kohta ning 31. detsembriks 2025 ei ületa see 40 õhukest plastkandekotti inimese kohta või samaväärseid koguselisi eesmärgi. Eriti õhukesed plastkandekotid võib riiklikest tarbimiseesmärkidest välja jätta;
- b) võetakse vastu õigusaktid, mis tagavad, et 31. detsembriks 2018 ei anta õhukesi plastkandekotte tarbijale kaupade või toodete müügikohas tasuta, välja arvatud juhul, kui rakendatakse sama tõhusaid meetmeid. Eriti õhukesed plastkandekotid võib nende meetmete kohaldamisalast välja jätta.

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

Alates 27. maist 2018 esitavad liikmesriigid komisjonile koos artikli 12 kohaste andmetega pakendite ja pakendijäätmete kohta teavet õhukeste plastkandekottide aastase tarbimise kohta.

Komisjon võtab hiljemalt 27. mail 2016 vastu rakendusakti, millega kehtestatakse meetod, mille abil arvutada õhukeste plastkandekottide aastast tarbimist inimese kohta, ning kohandatakse artikli 12 lõike 3 kohaselt vastu võetud aruandlusvorminguid. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 21 lõikes 2 osutatud regulatiivkomitee menetlusega.

1b. Ilma et see piiraks artikli 15 kohaldamist, võivad liikmesriigid võtta meetmeid (näiteks majandushoovad ja riiklikud vähendamiseesmärgid) igasuguste plastkandekottide kohta, olenemata nende paksusest.

1c. Komisjon ja liikmesriigid innustavad vähemalt 27. novembrile 2016 järgneva esimese aasta jooksul aktiivselt õhukeste plastkandekottide liigse kasutamise kahjuliku keskkonnamõju teemaliste avalike teavitamis- ja teadvustamis-kampaaniate korraldamist.”

3) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 8a

Biolagunevate ja kompostitavate plastkandekottide etikette või märgistust käsitlevad erimeetmed

Komisjon võtab hiljemalt 27. mail 2017 vastu rakendusakti, millega kehtestatakse biolagunevate ja kompostitavate plastkandekottide etikettide ja märgistuse kirjeldused, et tagada nende tunnustamine kogu liidus ja anda tarbijatele täpset teavet selliste kottide omadustest kompostimisel. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 21 lõikes 2 osutatud regulatiivkomitee menetlusega.

Liikmesriigid tagavad, et biolagunevad ja kompostitavad plastkandekotid märgistatakse vastavalt kõnealuses rakendusaktis sätestatud kirjeldustele hiljemalt 18 kuu möödumisel rakendusakti vastuvõtmisest.”

4) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 20a

Plastkandekotte käsitlev aruanne

1. Komisjon esitab hiljemalt 27. novembril 2021 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse artikli 4 lõikes 1a osutatud meetmete tulemuslikkust liidu tasandil seoses prahistamise ohjamise, tarbijate käitumise muutmise ja jäätmetekke vältimise edendamiseks. Kui sellest hinnangust ilmneb, et võetud meetmed ei ole olnud tulemuslikud, uurib komisjon muid võimalusi õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamise saavutamiseks, sealhulgas realistlike ja saavutatavate eesmärkide seadmist liidu tasandil, ning esitab asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.

2. Komisjon esitab hiljemalt 27. mail 2017 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles analüüsitakse oksüdantide toimel lagunevate plastkandekottide kasutamise mõju keskkonnale, ning esitab asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.

3. Komisjon hindab hiljemalt 27. mail 2017 eriti õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamise eri võimaluste mõju olelustersüklile ning esitab asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.”

5) Artikli 22 lõike 3a esimene lõik asendatakse järgmisega:

„3a. Kui artiklites 4 ja 6 püstitatud eesmärgid on saavutatud, võivad liikmesriigid artikli 4 lõike 1a ja artikli 7 sätteid üle võtta pädevate asutuste ja asjaomaste majandussektorite vaheliste lepingute abil.”

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 27. novembril 2016. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 29. aprill 2015

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
Z. KALNIŅA-LUKAŠEVICA
